

DEN HAAG

20/03/2023

Adam Kuczynski

SEO Amsterdam Economics

Maatschappelijke bijdrage van familiebedrijven

- Nederland barst van de familiebedrijven: Het zijn er zo'n 300.000
- Wanneer een eigenaar klaar is met het bedrijf (of overlijdt) kan het naar familieleden gaan.
- Hier zijn allerlei fiscale vrijstellingen voor opgesteld. Bijvoorbeeld:
 - Doorschuifregeling (DSR)
 - Vrijstelling schenk- en erfbelasting (BOR)
- Met zoveel familiebedrijven zijn er ook veel overdrachten.
 - Ergo: De Staat loopt behoorlijk wat belastingopbrengsten mis..
 - Maken DSR/BOR het niet ook makkelijker om belasting te omzeilen..?

“De BOR is niet doelmatig doordat er bij circa driekwart van de overdrachten bij de erflaters, schenkers of verkrijgers voldoende vrije financiële middelen aanwezig zijn om de erf- of schenkbelasting direct te betalen.”

aldus CPB, 2022

- De typische respons: Familiebedrijven zijn belangrijk!
 - Andere inrichting qua economische activiteiten
 - Focus op lange termijn
 - Nauwe band met medewerkers
 - Maatschappelijk centrale rol
 - Inbedding in (lokale) leefomgeving
 - Sponsoring van (regionale) sport en cultuur
- Onze opdrachtgevers:
 - Familiebedrijven Nederland (FBNed)
 - Stichting Familie Onderneming

WAT ZIJN DE ACHTERLIGGENDE VRAGEN?

Zijn familiebedrijven wel zo belangrijk?

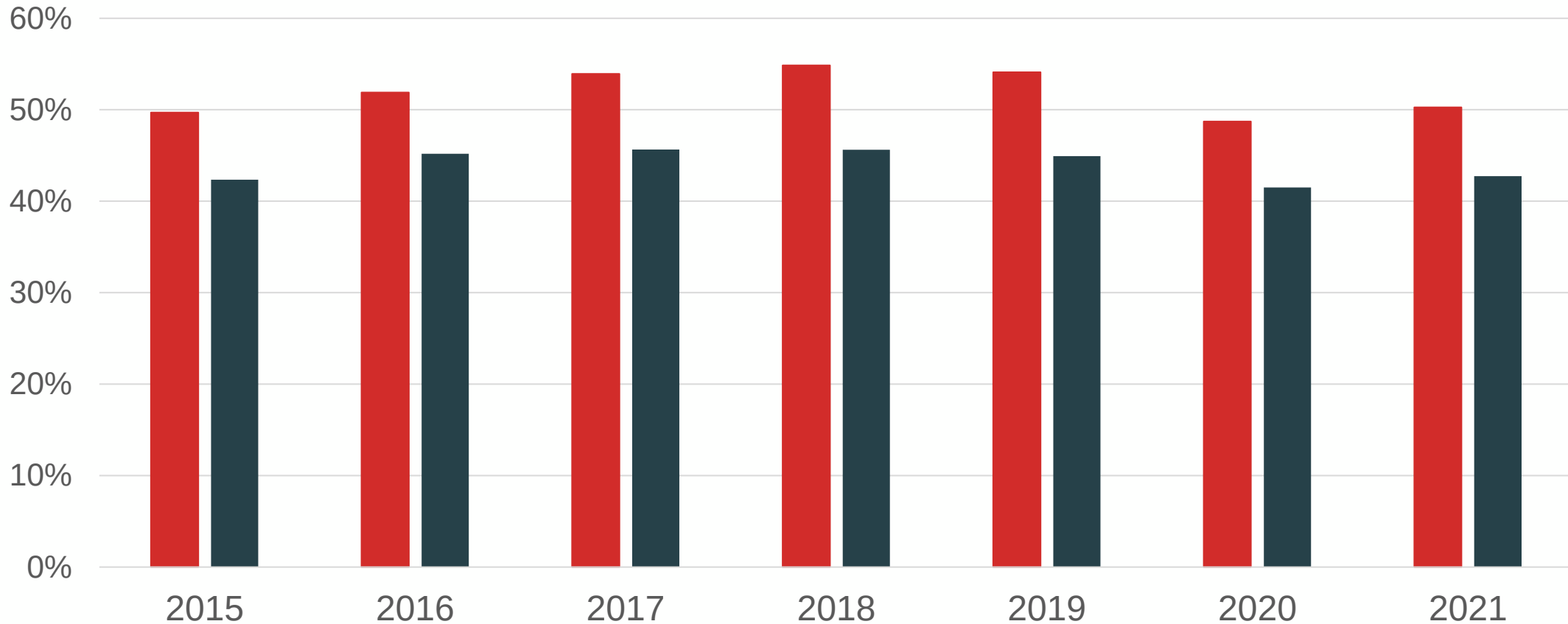
- Wat is de bijdrage van familiebedrijven aan de Nederlandse economie?
 - Is er een structureel verschil tussen familiebedrijven en niet-familiebedrijven dat leidt tot positieve effecten die beleidsmaatregelen rechtvaardigen?
 - Is de maatschappelijke bijdrage van familiebedrijven groter dan die van niet-familiebedrijven?
-
- NB: Bestaand onderzoek naar Nederlandse familiebedrijven is vrij beperkt.
 - Onze studie probeert hier een fundament voor te leggen.
 - Zeker niet uitputtend, maar hadden een korte doorlooptijd.
 - Volledig rapport is natuurlijk veel langer dan waar we vandaag tijd voor hebben.
 - Voor vandaag dus een kleine steekproef van methode & resultaten.

HOE ZIET DE ANALYSE ERUIT?

- Hoe operationaliseer je een “bijdrage”? Het klinkt vaak nogal zweverig
- Wat zijn relevante “structurele verschillen”?
- Hoe zouden jullie het aanpakken? Op welke manier meten we verschillen/bijdragen?
- Onze oplossing: Naar meetbare kenmerken kijken.
 - Productiviteit (toegevoegde waarde per FTE)
 - Innovatie-activiteiten (speur- en ontwikkelingsuren)
 - Stabiliteit van werkgelegenheid (contracten voor bepaalde/onbepaalde tijd)
 - Stabiliteit van financiën (solvabiliteit/liquiditeit)
 - Gebruik van overheidssteun (NOW-regeling, TOGS, etc)

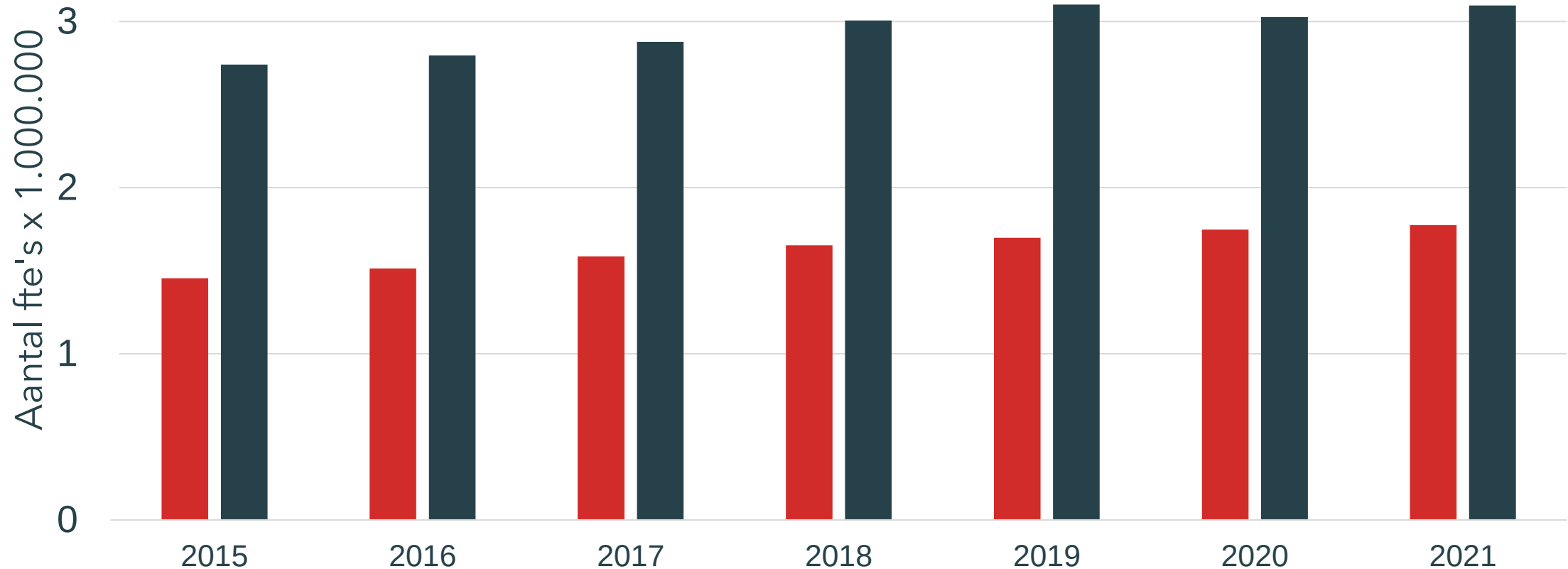
DATA ANALYSE: BESCHRIJVENDE STATISTIEKEN

Het aandeel vaste contracten is structureel hoger onder familiebedrijven dan elders (rood = familiebedrijf)

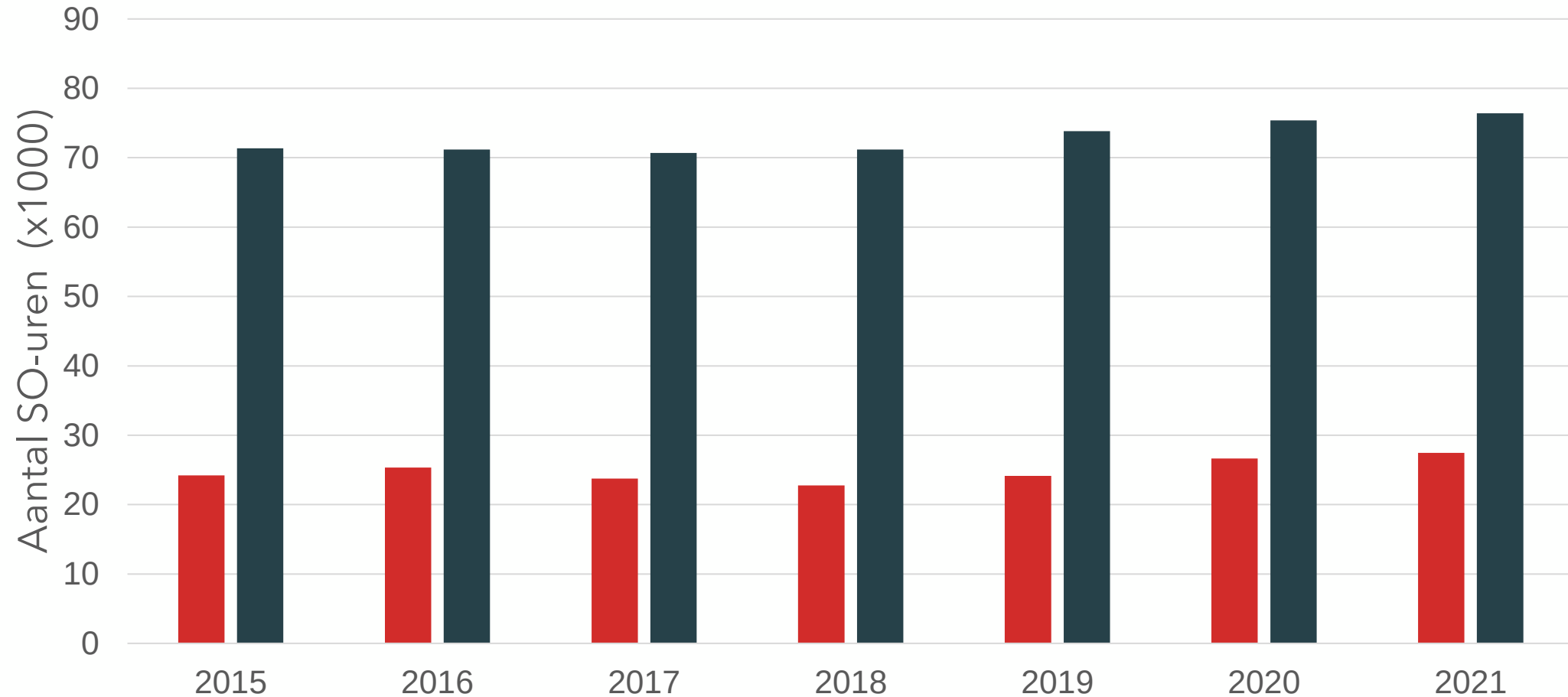
DATA ANALYSE: BESCHRIJVENDE STATISTIEKEN

Werkgelegenheid op macro-economisch niveau daalt in niet-familiebedrijven (blauw) in coronaperiode, maar stijgt onder familiebedrijven (rood)

DATA ANALYSE: BESCHRIJVENDE STATISTIEKEN

Familiebedrijven voeren minder R&D uit

DATA ANALYSE: ECONOMETRIE

- Econometrische modellen met productiviteit/innovatie/etc als uitkomstmaat.
- Dummy variabele die 1 is voor familiebedrijven en 0 voor overige typen bedrijven.
- Random-effects model, want fixed-effects is niet mogelijk.
 - Bedrijven switchen immers (vrij zelden) tussen types!
- Controlleren voor omvang, kapitaalintensiteit, sector, leeftijd, jaar-effecten en de provincie.

ECONOMETRIE

- Wat kunnen we met het Random Effects model?
- Twee mooie vergelijkingen:
 - Hoe verschilt een gemiddeld familiebedrijf van een gemiddeld niet-familiebedrijf?
 - Hoe groot zouden de verschillen zijn als we een gemiddeld familiebedrijf vergelijken met een identiek niet-familiebedrijf?
- Ofwel: We kunnen rekening houden met samenstellingseffecten (sector / omvang / kapitaalintensiteit / leeftijd)

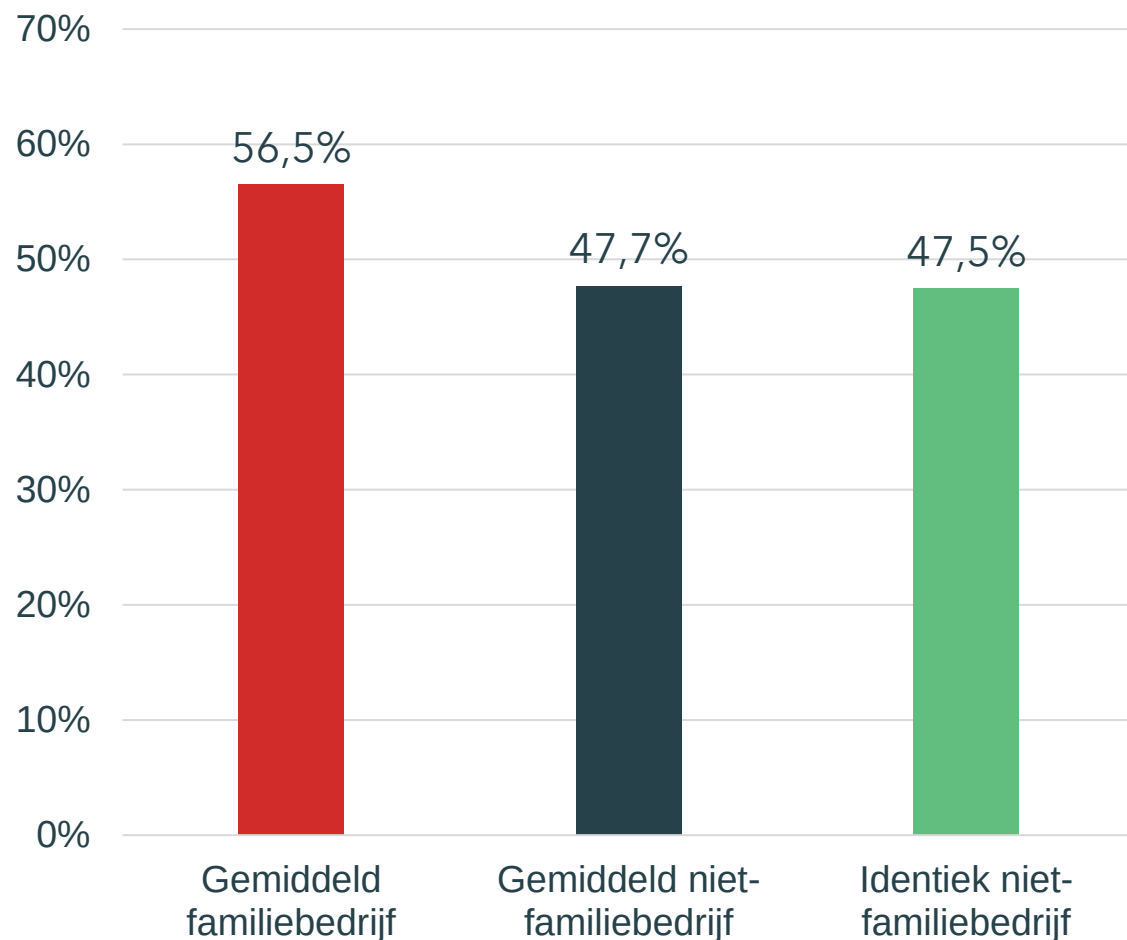
ECONOMETRIE: PRODUCTIVITEIT

Toegevoegde waarde per fte in niet-familiebedrijven is hoger

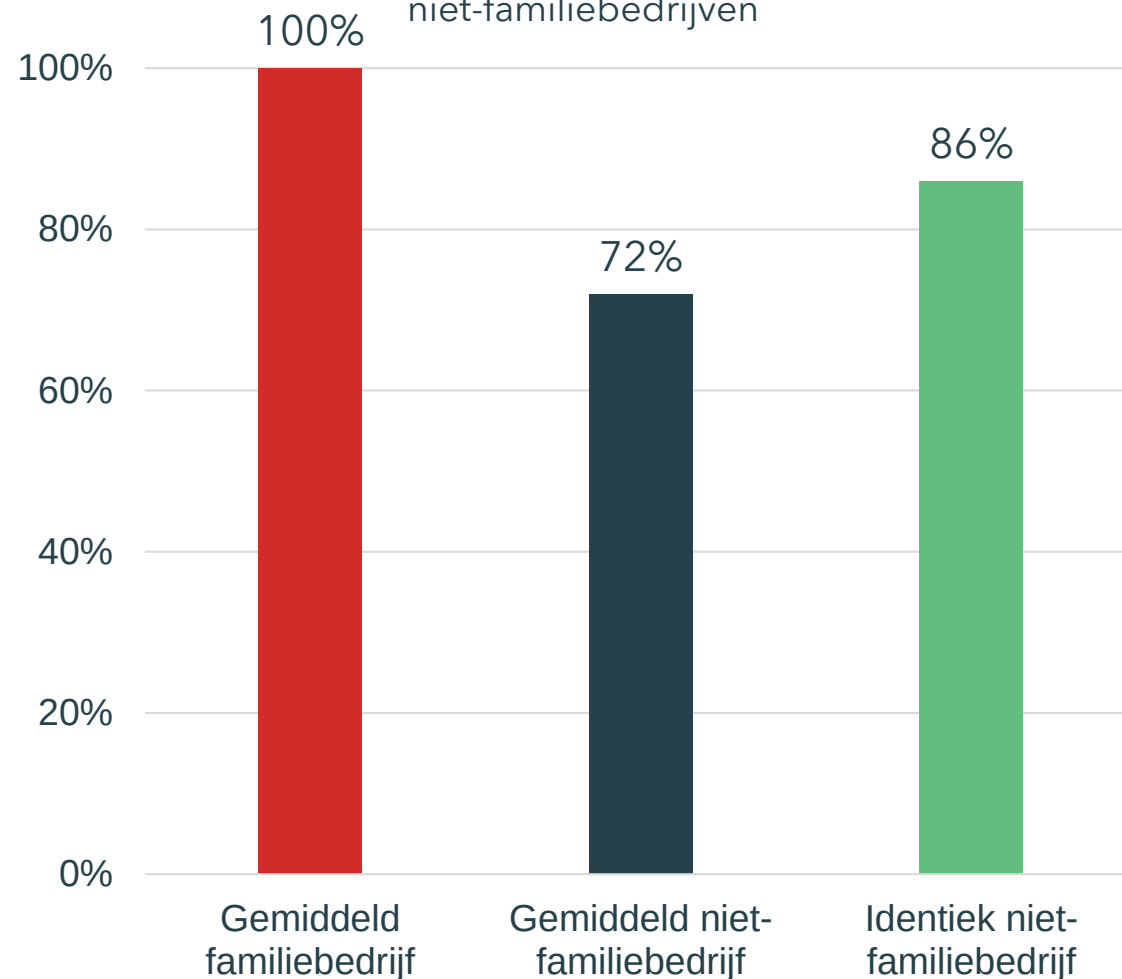

ECONOMETRIE: SOLVABILITEIT EN LIQUIDITEIT

Solvabiliteit van familiebedrijven is substantieel groter dan van niet-familiebedrijven

Liquiditeit familiebedrijven is hoger ten opzichte van niet-familiebedrijven

WAT CONCLUDEREN WE?

Er is een mix van positieve en negatieve effecten.

- Positief:
 - Familiebedrijven hebben hoge liquiditeit en solvabiliteit.
 - Familiebedrijven bieden stabiele werkgelegenheid – ook in tijden van crisis.
- Negatief:
 - Familiebedrijven zijn minder innovatief
 - Familiebedrijven zijn minder productief
- Ofwel: Er is een ruil tussen stabiliteit en groei.
- Zijn de baten groot genoeg om familiebedrijven te stimuleren?
- NB: Het volledige onderzoek is veel uitgebreider. Check [\[deze link\]](#) voor het volledige rapport

DATA

Even voor de volledigheid.

- CBS Microdata zijn een goudmijn aan informatie over bedrijven.
 - Algemeen Bedrijven Register (**ABR**): Sector, grootteklasse, vestigingsplaats, etc
 - Bedrijfsdemografisch Kader (**BDK**): Classificatie familiebedrijf of niet, leeftijd, etc
 - Aangifte Omzetbelasting (**BTW**): Jaarlijkse (of soms kwartaal) omzet
 - Statistiek Financiën van niet-financiële Ondernemingen (**NFO**): Balansgegevens en resultatenrekeningen
 - Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelswerk (**WBSO**): Gebruik van belastingvoordeel ten behoeve van R&D werk
 - Data Coronasteunmaatregelen (**COVID19**): Gebruik van de vele tijdelijke maatregelen ingeroepen tijdens de coronacrisis
 - Banen en Lonen op basis van de Polisadministratie (**SPOLISBUS**): Type contract en hoeveelheid werkzaamheden van werknemers

AUTEURS

Dit onderzoek is uitgevoerd door een team dat regelmatig onderzoek uitvoert naar bedrijven(beleid) met empirische analyses aan de hand van enquêtes en microdata.

Bas ter Weel

Algemeen directeur SEO Economisch Onderzoek en hoogleraar economie aan de Universiteit van Amsterdam

b.terweel@seo.nl

Gerben de Jong

Senior onderzoeker SEO Economisch Onderzoek

g.dejong@seo.nl

Adam Kuczynski

Onderzoeker SEO Economisch Onderzoek

a.kuczynski@seo.nl

Devi Brands

Voormalig onderzoeker SEO Economisch Onderzoek

Sacha Pel

Voormalig onderzoeker SEO Economisch Onderzoek

“De wetenschap dat het goed is.”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport 2024-21
ISBN 978-90-5220-382-9

Informatie & Disclaimer

SEO Economisch Onderzoek heeft op de verkregen informatie en data geen onderzoek uitgevoerd dat het karakter draagt van een accountantscontrole of due diligence. SEO is niet verantwoordelijk voor fouten of omissies in de verkregen informatie en data.

Copyright © 2024 SEO Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen, onderzoeken en collegesyllabi, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld. Gegevens uit dit rapport mogen niet voor commerciële doeleinden gebruikt worden zonder voorafgaande toestemming van de auteur(s). Toestemming kan worden verkregen via secretariaat@seo.nl.